8.10.2021

Kirkon Ulkomaanavun lausunto ulkoasiainvaliokunnalle asiasta UTP 25/2021 vp Valtioneuvoston selvitys: Nuoret, rauha ja turvallisuus – Suomen kansallinen toimintaohjelma 2021-2024

Kirkon Ulkomaanapu kiittää mahdollisuudesta lausua aiheesta UTP 25/2021 vp Valtioneuvoston selvitys: Nuoret, rauha ja turvallisuus – Suomen kansallinen toimintaohjelma 2021-2024.

On laajasti tunnustettu, että kestävä rauha ei ole mahdollista ilman laajaa osallisuutta. Nuorten rooli kestävän rauhan aikaansaamisessa on keskeinen varsinkin, kun monissa konfliktimaissa nuorten osuus väestöstä on suuri. Esimerkiksi Kirkon Ulkomaanavun kohdemaista Keski-Afrikan tasavallassa 59 % väestöstä on alle 25-vuotiaita, Somaliassa 62 %.

Muutos konfliktista pysyvään rauhaan on kuitenkin aikaa vievä ja haastava prosessi, joka vaatii kokonaisvaltaista lähestymistapaa kehitykseen, valtionrakennukseen ja kriisinhallintaan. Erityisesti Afganistanin viime aikaiset tapahtumat ovat haastaneet näkemyksiä rauhantyön ja kriisinhallinnan merkityksestä. Suomi on ensimmäisenä maana maailmassa julkaissut Nuoret, rauha ja turvallisuus – toimintaohjelman. Tämä on merkittävä askel nuorten osallistamisessa kestävän rauhan rakentamiseen.

Liittyen käsiteltävään Nuoret, rauha ja turvallisuus – Suomen toimintaohjelma, haluamme nostaa esiin seuraavat näkökulmat ja suositukset:

1) Investoiminen nuorten rauhanvälitystaitoihin ja heidän roolinsa tukeminen saa aikaan kestäviä tuloksia.
    a. Paikalliset rauhanvälittäjät ovat se perusta, jolle tulevaisuuden kestävä rauha rakentuu.
    b. Usein rauhanneuvotteluista puuttuvat niiden lopputuloksen kannalta keskeiset äänet. Tämä koskee erityisesti nuoria ja naisia.
    c. Nuoret, rauha ja turvallisuus on yksi Suomen ulkopolitiikan keskeisiä painopisteitä.
    d. Toimintaohjelma antaa Suomelle hyvän mahdollisuuden vaikuttaa myös muiden valtioiden toimintasuunnitelmien kehittämiseen, tätä mahdollisuutta pitäisi hyödyntää erityisesti konfliktimaissa.

2) Toimintasuunnitelman toimeenpanon aikataulut ja seuranta ovat auki, osa vastuista on epäselviä.
    a. On myönteistä, että kansalaisjärjestöt on otettu mukaan toimeenpanon vastuutahoiksi, mutta vastuullisia järjestöjä ei kuitenkaan ole nimetty.
    b. Toimeenpanon aikataulu sekä toimeenpanon tueksi tarkoitetut indikaattorit puuttuvat.

3) Toimintaohjelman riittävästä resursoinnista on huolehdittava.
    a. On tärkeää, että Suomi osana toimintasuunnitelman toteuttamista investoi entistä suoremmin nuorten rauhantyöhön.
    b. Ulkoministeriön rauhanvälityskeskuksessa käynnissä oleva kehitystyö ja rauhanvälityksen strategisten painopisteiden kehittäminen on sisällytettävä osaksi toimintaohjelma toimenpiteitä ja suunnitelmia.

Investoiminen nuorten rauhanvälitystaitoihin ja heidän roolinsa tukeminen saa aikaan kestäviä tuloksia

Ensinnäkin, on tärkeää huomioida, että paikalliset rauhanvälittäjät ovat se perusta, jolle tulevaisuuden kestävä rauha rakentuu. Panostukset koulutukseen, naisten ja tyttöjen oikeuksiin sekä kansalaisyhteiskunnan tilaan luovat pohjan kestävälle rauhalle. Koulutus antaa eväitä rauhaan ja konfliktin ratkaisuun. Erityisesti

PL 210 (Eteläranta 8)
00131 Helsinki
020 787 1200
kua.fi

naisten ja nuorten rauhanvälitystaitoihin investoiminen ja heidän roolinsa tukeminen saa aikaan kestäviä tuloksia. Suomen lähestymistapa kokonaisvaltaiseen kriisinhallintaan pohjautuu demokratian, hyvän hallinnon ja ihmisoikeuksien edistämiseen johon kuuluu olennaisena osana myös konflikteja ennaltaehkäisevä kehitysyhteistyö ja rauhantyö.

Toiseksi, tuloksen kannalta on väliä, kuka neuvotteluihin osallistuu. Usein rauhanneuvotteluista puuttuvat niiden lopputuloksen kannalta keskeiset äänet. Tämä koskee erityisesti nuoria ja naisia.

Maailmanlaajuinen vertaileva tutkimus osoittaa, että rauhanneuvottelut ovat tuloksellisia, mikäli ne ovat laajasti osallistavia ja edustavat eri näkemyksiä ja toimijoita. Rauhanneuvottelut tuovat yhteen väkivallasta vastuussa olevat, väkivallan uhrit sekä rauhanrakentajat. On kuitenkin tiettyjä toimijoita joiden äänet systemaattisesti puuttuvat päätöksenteko- ja neuvottelupöydistä.

Naisten osallistumisen varmistamiseksi on tehty pitkäjänteistä työtä, ja viime vuosina on otettu merkittäviä edistysaskelia nuorten aktiivisen roolin edistämisesi globaalisti. Suomen kansallinen toimenpideohjelma Nuoret, rauha ja turvallisuus -päätöslauselman edistämiseksi on merkittävä edistysaskel. Se tarjoaa työkaluja nuorten aktiivisen roolin eteenpäin viemiseksi konfliktien ehkäisyssä ja ratkaisemisessa, rauhanrakentamisessa sekä väkivaltaisen ekstremismin ehkäisemisessä. Toimenpidesuunnitelma ottaa huomioon suomalaisten rauhan ja nuorisojärjestöjen työn erityisesti hauraissa ja konfliktimaissa nuorten rauhantyön tukemiseksi.

Kolmanneksi, Suomella on mahdollisuus olla kokoaan suurempi kestävän rauhan edistämiseksi. Nuoret, rauha ja turvallisuus on yksi Suomen ulkopolitiikan keskeisiä painopisteitä. Suomella ja suomalaisilla järjestöillä onkin tunnustettu rooli Nuoret, rauha ja turvallisuus -agendan puolestapuhujana ja edistäjänä. Suomen malli rauhanvälitykseen, joka perustuu tiiviille yhteistyölle ja kumppanuudelle kansalaisjärjestöjen kanssa, on erityinen.

Toimintasuunnitelman seuranta ja vastuut ovat toistaiseksi valitettavan epäselviä – on huolehdittava, että toimintaohjelma myös toteutetaan

- Kiitämme siitä, että toimintaohjelmassa myös kansalaisjärjestöt mainitaan vastuutahoina toimenpidesuunnitelman edistämisessä. Kuitenkin tarkempien vastuiden ja raportointivelvollisuuksien jakautuminen eri toimijoiden kesken erityisesti toimintaohjelman toimeenpanossa ja seurannassa (toimintaohjelman kohta kolme) jää epäselväksi. 1325-toimintasuunnitelmassa esimerkiksi vastuulliset kansalaisjärjestöt on suoraan nimetty, mutta nyt käsittelyssä olevassa suunnitelmassa puhutaan yleisesti ”kansalaisjärjestöistä”.

Toimeenpanon aikataulu sekä toimeenpanon tueksi tarkoitetut indikaattorit ovat edelleen auki.

- **Suomella on mahdollisuus olla kokoaan suurempi maailmalla toimimalla 2250 agendan puolustajana ja edistäjänä.** Kansallinen toimenpidesuunnitelma luo tälle työlle vahvan pohjan ja Suomen tulee kehittää seurantamekanismit mukaan lukien indikaattorit toimenpideohjelman toteuttamiseksi. Lisäksi Suomen tulisi miettiä, miten eri suomalaisia toimia voitaisiin koordinoida entistäkin paremmin ja suomalaista osaamista ja verkostoja kehittää yhdessä synergioita syventäen niin 2250 kuin 1325 saralla. Uusi rauhanvälityskeskus voi tarjota tälle mahdollisuuksia.

Toimintaohjelman riittävästä resursoinnista on huolehdittava

PL 210 (Eteläranta 8)
00131 Helsinki
020 787 1200
kua.fi

- Huomioiden maailmanpolitiikan murrokset ja koronakriisin pitkäaikaiset vaikutukset, **on ensisijaisen tärkeää turvata pitkäkestoinen tuki nuorten rauhantyölle ja Nuoret, rauha ja turvallisuus -agendalle.** Nuoret tarvitsevat poliittista tukea, suojelua, sekä rahoitusta työlleen. Onkin **tärkeää, että Suomi osana toimintasuunnitelman toteuttamista investoi entistä suoremmin nuorten rauhantyöhön.** Esimerkiksi Kirkon Ulkomaanavun Uskonnollisten ja perinteisten johtajien rauhanverkosto on sitoutunut että 30 % hankkeiden rauhoituksesta menee suoraan naisten ja nuorten rauhanjärjestöille.
- Ulkoministeriön uudessa rauhanvälityskeskuksessa käynnissä oleva kehitystyö ja Suomen rauhanvälityksen strategisten painopisteiden kehittäminen (kuten uudet teknologiat ja digitalisaation rauhanrakennuksen välineinä), olisi hyvä sisällyttää vahvasti osaksi 2250 toimenpiteitä ja suunnitelmia. Siksi on tärkeää että 2250 on olennainen osa Suomen laajempaa rauhanvälitystä.

Esimerkkejä Kirkon Ulkomaanavun rauhanverkoston työstä

Kirkonulkomaanavun Rauhanverkoston EU-rahoitteinen projekti ALLY pyrkii selvittämään nuorten johdolla, mitä väkivaltainen ekstremismi ja sen ennaltaehkäisy tarkoittaa etelä-Aasian nuorille. Osana projektia koulutettiin kahdeksan nuorta tutkijaa Intiasta, Pakistanista, Bangladeshista ja Sri Lankasta, ja heidän toteuttama laajempi tutkimus osallisti yhteensä 109 nuorta rauhanrakentajaa. Tutkimuksen toi esille myös nuorten tarpeita rauhanrakentamisessa ja kuinka heitä tulisi sisällyttää enemmän päätöksentekoon. Tutkimustuloksia on hyödynnetty projektin koulutusosuudessa, jossa on ollut mukana 88 nuorta rauhantekijää. Heistä 65 nuorta on jatkanut työtä vaikuttamisprojektien parissa, joita he suunnittelivat itsenäisesti samalla hyödyntäen ALLY-projektista saatua aikaisempaa tutkimustietoa. Lisäksi, Rauhanverkoston EU-rahoitteisen AHA!-projektin kautta on vuonna 2021 annettu tukea 15 nuorten vetämälle tai nuoriin keskittyvälle hankkeelle Etelä-Aasissa. Näillä pienillä hankkeilla on tuettu eritoten vihapuheen ja konfliktien ennaltaehkäisyä covid-19 kontekstissa.

Rauhanverkoston AHA! Projektin tavoitteena on ollut ennaltaehkäistä ja torjua vihapuhetta etenkin pandemian aikana. Projektiin osallistuneet nuoret ovat mm. suunnitelleet erilaisia työkaluja ja kampanjoita, joilla vihapuhetta pystytään vähentämään. AHA! Projekti on ollut sosiaalisessa mediassa hyvin aktiivinen ja sen laaja viestintästrategia on tavoittanut vuodessa jo 68 miljoonaa ihmistä etelä- Aasiassa (eritoten Sri Lankassa, Bangladeshissa ja Pakistanissa). ALLY-projektissa nuoret pääsivät osallistumaan myös rauhanrakentamisen verkkokurssin pilottiversioon, jossa he pystyivät reflektoimaan omia arvojaan ja ennakkoluulojaan.

Lisätietoja: Matthias Wevelsiep, p. 040 630 2701, Matthias.Wevelsiep@kirkonulkomaanapu.fi

PL 210 (Eteläranta 8)
00131 Helsinki
020 787 1200
kua.fi